

DOMINIC SANDBROOK

AVENTURI ÎN TIMP

ALEXANDRU

CEL MARE

Ilustrații de Edward Bettison
Traducere de Petru Iamandi

POLIROM
2022

Cuprins

Prolog, Visul	7
---------------------	---

Partea I

Băiatul macedonean

1. Băiatul și calul său	15
2. Un pumnal în zori	30
3. Omul care trăia într-un vas din lut	44
4. Scutul Atenei	58
5. Moarte pe râu	72

Partea a II-a

Fîl lui Zeus

6. Marele rege	87
7. Bătălia de la Issos	99
8. Vocea lui Amon	112
9. Luna însîngerată	126
10. Câmpia Gaugamela	137

Partea a III-a

Capătul lumii

11. Orașele Focului.....	151
12. Pe Drumul Khorasanului.....	165
13. Răscrucea din Asia.....	180
14. Roxana.....	193
15. O călătorie în întuneric.....	206
16. Adio, Bucefal.....	218

Partea a IV-a

Ultima călătorie

17. Revoltă în India.....	231
18. Marșul prin deșert.....	245
19. Mormântul lui Cyrus.....	260
20. Babilonul.....	273
Epilog. Jocurile funerare.....	289
<i>Nota autorului</i>	303

Câțiva ofițeri începură să bombănească. De obicei regele se trezea primul. Își pierduse curajul? Îi era frică?

Din nou, Parmenion fu cel care își luă inima în dinți. Nu mai puteau aștepta: oamenii trebuiau să-și ia armele și să se așeze în formație de luptă. Îl va trezi pe rege.

Trecând pe lângă gârzi, comandantul veteran intră în cort și rosti numele lui Alexandru, mai întâi încet, apoi mai tare. În cele din urmă, îl zgâlțâi și Alexandru clipi din ochi.

— S-a luminat de-a binelea, zise Parmenion. Dușmanul e în formație de luptă. Dar oamenii noștri nici măcar nu s-au înarmat încă. Așteaptă ordinul tău.

Parmenion se opri și îl privi lung pe Alexandru.

— Ce-i cu tine? Cum poți dormi așa, de parcă ai și câștigat bătălia?

Alexandru zâmbi:

— De ce te miri? Când Darius pārjolea câmpurile ca să nu avem ce mânca – *atunci* îmi făceam griji. *Acum* însă, când e gata de luptă, ce motiv am să mă tem?

Se întinse, se ridică în picioare și îl bătu ușor pe spinare.

— Gata cu goana, zise el vesel. Asta îmi doream. Darius îmi implinește rugăciunile.

Alexandru zâmbi cu gura până la urechi:

— Spune-le trâmbișailor să dea semnalul de luptă.

De cealaltă parte a câmpiei, Darius avusese o noapte agitată. Dar, în timp ce își punea armura din aur și urca în

carul de luptă, regele Persiei simțea cum îl cuprinde setea de luptă. Niciun rege persan, nici chiar marele Cyrus, întemeietorul imperiului, nu pornise la luptă cu o oștire atât de grozavă.

În jurul lui așteptau rubedeniile, gărzile și mercenarii. În dreapta erau trupele din Siria, Babilonia și de pe țărmurile Mării Caspice. În stânga erau mii și mii de călăreți din răsărit, îndârjiții, nemiloșii bactrieni și sogdieni.

Mai în spate se aflau șirurile compacte de pedestrași persani, înarmați cu sulițe și scuturi. Iar în față erau două sute de care de luptă, flancate de cavaleria grea și de cincisprezece elefanți indieni.

Nimic nu fusese trecut cu vederea. Oamenii lui Darius erau înarmați cu lănci lungi, pe măsura sulițelor macedonene. Până și caii lor aveau platoșe protectoare de fier.

Cât despre carele de luptă, acestea erau echipate cu sulițe cu vârf din fier și cu lame tăioase orientate spre exterior. La fiecare roată fusese prinsă câte o coasă curbată, menită să sfărtece gleznele macedonenilor.

Iar acum, privindu-și adversarii cum intră în formațiune de atac, Darius făcu o grimasă plină de dispreț. Ce adunătură jalnică erau Alexandru și prietenii lui! Nu vor avea nicio șansă când vor porni la atac carele persane!

Tronând deasupra oamenilor săi, Darius întinse brațele spre cer.

— Astăzi se va hotări viitorul imperiului nostru, cel mai măreț din câte au existat vreodată! strigă el. Astăzi vă rog din toată inima – pe zeii țării noastre, pe Focul Etern purtat înaintea noastră pe altare, pe soarele strălucitor ce răsare

deasupra imperiului nostru atotputernic, pe amintirea eternă a lui Cyrus, strămoșul nostru –, aduceți-ne victoria! Aduceți-ne onoare! Scăpați Persia și locuitorii ei de umilirea veșnică!

Un urlet ce-ți îngheța sângele se înalță deasupra câmpiei Gaugamela. Darius își puse coiful și le porunci trupelor să înainteze.

De cealaltă parte a câmpiei, Alexandru era aproape gata.

În cortul său, slujitorii verificau ultimele detalii la armura de luptă. Alexandru purta o tunică mai cambrată, din cea mai bună pânză siciliană, peste care avea un pieptar gros de in, pe care îl găsisese printre obiectele rămase pe câmpul de bătălie la Issos.

Pe deasupra purta un colier din fier lustruit, bătut cu pietre scumpe lucitoare, și o magnifică mantie țesută, primită în dar de la locuitorii Rodosului.

Un slujitor îi înmână sabia: un dar din partea regelui Ciprului. În mâna lui părea ușoară ca un fulg.

Alexandru ieși din cort în lumina dimineții. Soarele era sus pe cer de acum. Se anunța o zi toridă.

Își dădu părul spre spate și își puse coiful din fier. Meșteșugit de fierarul Teofilos, era „atât de bine forjat, încât lucea mai ceva decât argintul cel mai bine șlefuit“, după cum scria un cronicar.

Un grăjdar îi aduse un cal. Dar nu pe Bucefal: Alexandru avea să-și păstreze vechiul prieten pentru bătălia propriu-zisă.

Cu capul sus, calm și încrezător, trecu călate prin fața primului șir de oșteni. Soldații îl aclamau, iar el simțea cum le crește entuziasmul, val după val de nerăbdare și emoție.

Ca de obicei, Alexandru urma să comande flancul drept, alături de Cavaleria Camarazilor. Cleitos, vechiul său prieten, urma să conducă escadronul regal de elită, iar Philotas, fiul lui Parmenion, celelalte opt escadroane.

Lângă Cavaleria Camarazilor veneau scutierii; apoi, în centru, pedestrașii macedoneni, sub comanda asprului Crateros. Flancul stâng era dominat de cavalerie și arcași trimiși de aliații greci, sub conducerea lui Parmenion.

Alexandru opri calul și liniștea se lăsă peste întreaga tabără.

Nu aveau de ce să se teamă, strigă el. Deja îi bătuseră de două ori pe perși; acum nu trebuiau decât să-i mai bată o dată.

Era aproape amiază. Soarele era în crucea cerului.

Alt grăjdar îl aduse apoi pe Bucefal. Alexandru încălecă și mângâie coama calului care îi era atât de drag.

Își ridică mâna dreaptă în aer și strigă din nou. Era fiul lui Zeus! Era campionul marilor olimpieni! Iar acum, când Alexandru avea nevoie de el mai mult ca oricând, atotputernicul său tată îl va duce spre victorie!

Din piepturile oștenilor se înălțară din nou urale. Și, dintr-odată, strigăte de uimire, în timp ce unii arătau spre cer.

Deasupra, în înaltul cerului, în necuprinsul calm, albastru, un vultur se rotea deasupra câmpiei Gaugamela. Un vultur, simbolul suprem al puterii și regalității, trimis de Zeus ca răspuns la chemarea fiului său...

Preț de o clipă, Alexandru privi ca un copil uluit de ceea ce vede. Apoi zâmbi și le porunci trâmbițașilor să dea semnalul de înaintare.

Pe întreaga câmpie se învâртеbeau rotocoale de praf. După vara lungă, pământul era tare și fierbinte. Soarele amiezii ardea cu putere.

În timp ce caii macedonenilor galopau spre liniile dușmane, Alexandru simți familiara nerăbdare intensificându-se brusc, amestecul ciudat de frică și bucurie. Privi de-a lungul primului șir de oșteni spre prietenii lui și inima i se umplu de dragoste și mândrie.

De data asta însă mai era ceva. De douăzeci de ani visa la glorie, iar acum sosise momentul hotărâtor. Pe toate le făcuse în acest scop: să devină o legendă...

Bucefal galopa de zor prin norii de praf. Șirurile de perși erau tot mai aproape. Alexandru auzea deja strigătele de război ale dușmanilor și le vedea furia și ura întipărite pe chipuri.

În jurul lui, prietenii intonau imnurile de luptă. El însă știa că trebuie să-și păstreze calmul. Sub niciun chip să nu se lase înconjurat de perși. Pur și simplu, el și oamenii lui nu trebuiau să se oprească...

Dintr-odată, Alexandru strigă spre Cavaleria Camarazilor, întorcându-și calul la dreapta. Către ei zburau sulite și săgeți, dar Alexandru nu se abătu, continuându-și drumul tot mai spre dreapta, departe de centrul oștirii persane.

După cum se așteptase, dușmanii porniră pe urmele lui. Și bactrienii se puseră în mișcare spre dreapta, ca să răspundă asaltului Cavaleriei Camarazilor.

Prin această desfășurare, linia perșilor se răsfira tot mai mult. Între bactrienii și centru se crea o mică breșă – exact ce plănuiise Alexandru.

Cu coada ochiului, regele macedonean zări mișcări noi. Aflat în centrul armatei sale, Darius striga la conducătorii carelor de luptă să se grăbească spre falanga macedoneană.

Chiar și oștenii experimentați erau înspăimântați de carele de luptă, ce înaintau cu o viteză năucitoare, coasele lor nemiloase învârtindu-se pe roți. Alexandru însă petrecuse ore întregi instruindu-și comandanții cum să le abordeze cel mai eficient, iar acum aceștia acționau exact cum li se spusese.

În timp ce carele de luptă ale perșilor se apropiau, macedonenii le întâmpinară cu o ploaie de sulite vâjâind prin aer. Menite să lovească nu carele, ci pe conducătorii lor, sulitele deja își atingeau țintele, persan după persan prăbușindu-se la pământ în goana cailor.

Restul carelor își continuau înaintarea, scoțând un zgomot asurzitor. În ultima clipă, infanteria macedoneană se împărți în două, soldații își puseră scuturile cap la cap și își aplecară sulitele, lăsând un culoar mare în mijloc.

Câteva secunde mai târziu, carele de luptă pătrunseră prin culoar, zăngănind spre celălalt capăt, fără să facă victime. Iar în urma lor macedonenii își închideau deja învăluirea, slobozindu-și sulitele cu furie și dispreț.

Și asta a fost tot ce au reușit carele de luptă. Acum îi venea rândul lui Darius...